

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 503/15</i>
------------------	-----------------------

**WYROK**  
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **7 października 2015 r.**

**Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

	Przewodniczący:	<b>SSA Irena Mazurek (spr.)</b>
	Sędziowie:	<b>SSA Barbara Gonera</b> <b>SSA Ewa Madera</b>
	Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **7 października 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

**o wysokość kapitału początkowego**

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **23 lutego 2015 r.** sygn. akt **III U 762/14**

I. **zmienia częściowo zaskarżony wyrok jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 6 maja 2014 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. J. prawo do ustalenia wartości kapitału początkowego przy uwzględnieniu – jako okresu składkowego – okresu zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. - Zakład (...) (...) w S. od 1 sierpnia 1989 r. do 31 sierpnia 1989 r.,**

II. **dalej idącą apelację oddala.**

**Sygn. akt III AUa 503/15**

## **Uzasadnienie**

**wyroku z dnia 7 października 2015r.**

### **Decyzją z dnia 6 maja 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział**

**w R. ustalił wartość kapitału początkowego Z. J. na kwotę 83 453,70 zł.** Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okres składkowy w rozmiarze 16 lat, 11 miesięcy i 13 dni, a także podstawę wymiaru hipotetycznej emerytury w kwocie 983,06 zł, gdzie WWPW świadczenia wynoszący 80,52% obliczony został z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu ubezpieczenia wnioskodawcy (lata 1978 -1987). W podstawie prawnej decyzji powołane zostały ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.). Jednocześnie organ rentowy w wymiarze okresów składkowych wnioskodawcy nie uwzględnił trzech okresów zatrudnienia; a/- od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r. w PKS S. - uznając, iż nie było to zatrudnienie młodocianego pracownika, a jedynie okres pobierania przez wnioskodawcę nauki w szkole zawodowej z praktykami odbywanymi w zakładzie pracy, b/ -od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. w sklepie spożywczym ojca J. J. w S. – z uwagi na nie zgłoszenie wnioskodawcy do ubezpieczenia, c / od 1 sierpnia 1989r. do 31 sierpnia 1989r. w Zakładach (...) Sp. z o.o. – Zakład (...) -6 w S. – z powodu nie odpłacenia przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy za ten miesiąc (w sytuacji zatrudnienia trwającego od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r.).

### **Wnioskodawca Z. J. odwołał się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu .**

W odwołaniu z dnia 6 czerwca 2014r. wnioskodawca, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zobowiązanie organu rentowego do obliczenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem w wymiarze okresów składkowych wszystkich trzech zakwestionowanych przez ZUS okresów zatrudnienia, zarzucił, że ten pierwszy –wbrew stanowisku pozwanego- jest okresem pracowniczego zatrudnienia, a nie nauki w szkole (co potwierdzać miało, dołączone do odwołania, świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r.) dwa zaś pozostałe też są związane z pracowniczym zatrudnieniem, przy czym gdy idzie o okres pracy u ojca to wg. jego zapewnień odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne (okres ten dowodzony był przez wnioskodawcę pisemnym zaświadczeniem J. J. z dnia 31 grudnia 1977r.) , a w przypadku zatrudnienia w miesiącu sierpniu 1989r. w firmie (...) był to okres korzystania ze zwolnienia lekarskiego (potwierdzony odpowiednimi wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej), co mogło uzasadniać nie odprowadzenie przez pracodawcę składki ubezpieczeniowej za ten miesiąc.

### **W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 czerwca 2014r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy ,** podając dodatkowo, że wnioskodawca nie przedłożył umowy

z PKS S. o naukę zawodu, zaś dołączone do odwołania świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r. pozostaje w sprzeczności z pozostałą dokumentacją pracowniczą, w tym m. innymi świadectwem pracy dnia 1 października 1976r. czy umową o pracę z dnia 27 października 1975r. w których odnotowano podjęcie przez wnioskodawcę zatrudnienia dopiero od 25 września 1973r. tj. już po ukończeniu przez niego zasadniczej szkoły zawodowej. Odnośnie zatrudnienia w sklepie spożywczym ojca J. J. w S. , pozwany organ rentowy podkreślał, że w/w pracodawca nie zgłaszał w ogóle pracowników do ubezpieczenia społecznego. Z kolei w miesiącu sierpniu 1989r. wnioskodawca nie został wykazany przez pracodawcę tj. firmę (...) w deklaracji ubezpieczeniowej za ten miesiąc.

### **Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania Z. J., wyrokiem z dnia 23 lutego 2015r.**

**( sygn. akt III U 7612/14) oddalił odwołanie.** U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legło stanowisko Sądu I instancji o braku dostatecznych dowodów dla potwierdzenia trzech spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy jako okresów składkowych w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt1

lit a i pkt 3 w zw. z art.174 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.). W odniesieniu bowiem do pierwszego z nich (wykazanego przez wnioskodawcę okresu zatrudnienia jako młodocianego pracownika od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r), to – w świetle obowiązujących wtedy przepisów ustawy z dnia 2 lipca

1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) – brak jest wymaganej indywidualnej umowy o naukę zawodu (przy dodatkowym powołaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 15 lutego 2011r., III AUa 1731/10, Lex1102951), zaś dokumentacja pracownicza odwołującego z PKS S. (akta osobowe) wykazuje, że przedłożone do odwołania świadectwo pracy z dnia 3 kwietnia 1991r. (uwzględniające ten okres) jest nie tylko odosobnione (są bowiem jeszcze inne świadectwa wyłączające ten okres), ale też pozostające w sprzeczności choćby z życiorysem wnioskodawcy, treścią jego podania

o pracę, zapisami pierwszej umowy o pracę, czy w końcu wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, w których jako datę rozpoczęcia pracy podaje się 25 września 1973r. Ponadto, jak zauważył Sąd I instancji, sam pracodawca poinformował, że

w dokumentacji archiwalnej zakładu pracy brak jest dokumentów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy jako pracownika młodocianego -ucznia, zaś on sam

w swoich zeznaniach - przyznając z jednej strony fakt nie zawierania indywidualnej umowy o naukę zawodu z drugiej zaś opisując szczegółowo sposób odbywania praktyk zawodowych w czasie uczęszczania do zasadniczej szkoły zawodowej (tj. 4 dni nauki, 2 dni warsztatów, w II klasie pół na pół, a w III- 4 dni warsztatów i 2 dni nauki) pośrednio potwierdził, że był to wyłącznie okres pobierania przez niego nauki w szkole, a nie okres zatrudnienia młodocianego pracownika. Odnosząc się z kolei do dwóch pozostałych wykazywanych przez wnioskodawcę okresów zatrudnienia, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zaakcentował, że w okresach tych odwołujący nie był zgłoszony do ubezpieczenia, przy czym w przypadku zatrudnienia w sklepie rolno- spożywczym Nr 23 J. J. w S. od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. jedynym dokumentem mającym potwierdzać to zatrudnienie jest zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 31 grudnia 1977r. nie określające jednak wymiaru czasu pracy wnioskodawcy, a z kolei w przypadku spornego miesiąca sierpnia 1989r.

(dotyczącego pracy w firmie (...)) jakkolwiek świadectwo pracy stanowi

o ciągłości zatrudnienia od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r. to w sytuacji braku możliwości pozyskania akt osobowych wnioskodawcy z tego okresu i przy nie wykazywaniu go przez pracodawcę w deklaracji ubezpieczeniowej za sierpień 1989r. należy uznać, iż także w tym wypadku ten okres składkowy nie został dostatecznie przez odwołującego dowiedziony. W konsekwencji powyższego, przyjmując pełną prawidłowość zaskarżonej decyzji ZUS, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione i oddalając je przywołał dodatkowo w podstawie prawnej wyroku art. 477<sup>((14))</sup> § 1 k.p.c.

**Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 23 lutego 2015r. zaskarżony został przez wnioskodawcę Z. J..** W apelacji z dnia

1 kwietnia 2015r. jak też – w mającym stanowić jej uzupełnienie -dalszym piśmie procesowym z dnia 10 lipca 2015r., wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądania odwołania, skarżący zarzucał, że wbrew stanowisku Sądu I instancji przedłożone przez niego dowody w pełni potwierdzają, że wszystkie trzy zakwestionowane przez ZUS okresy jego pracy są okresami składkowymi, które winny być uwzględnione przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. W szczególności w ocenie apelującego nowo pozyskane przez niego na etapie postępowania odwoławczego dowody w postaci załączonych do w/w pisma procesowego z dnia 10 lipca 2015r. zaświadczeń (...) Szkoły Zawodowej w S. z dnia 14 czerwca 1973r. miały ostatecznie potwierdzać, że pierwszy z wykazywanych okresów był okresem zatrudnienia wnioskodawcy jako młodocianego pracownika. Z kolei w przypadku dwóch dalszych spornych okresów pracy, odwołujący

z jednej strony poddawał w wątpliwość ustalenie Sądu Instancji o nie zgłoszeniu go do ubezpieczenia społecznego przez ojca u którego był zatrudniony, z drugiej zaś akcentował, że w przypadku spornego sierpnia 1989r. treść świadectwa pracy z firmy (...) w dostateczny sposób dowodzi tego okresu.

**Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o oddaleniu apelacji wnioskodawcy** (oświadczenie pełnomocnika organu rentowego złożone na rozprawie apelacyjnej).

**Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawcy Z. J. zważył co następuje;**

Wniesiony przez odwołującego środek zaskarżenia skutkować może jedynie częściowym i zarazem minimalnym ,gdy idzie o wartość roszczenia , uwzględnieniem żądania odwołania , poprzez uznanie jednego miesiąca sierpnia 1989r. jako okresu składkowego wnioskodawcy ,przypadającego w czasie jego zatrudnienia w Zakładach (...) Sp. z o.o. Zakład (...) -6 w S. . W tym bowiem przypadku , w sytuacji legitymowania się przez skarżącego świadectwem pracy potwierdzającym ciągłość tego zatrudnienia od 17 kwietnia 1989r. do 20 września 1989r. i to w pełnym wymiarze czasu pracy, nadto przy widniejących wpisach w legitymacji ubezpieczeniowej o korzystaniu przez niego od 10 sierpnia do 28 sierpnia 1989r. ze zwolnień lekarskich ( v. k- 8) , sam fakt nie wykazania przez pracodawcę wnioskodawcy w deklaracji ubezpieczeniowej wyłącznie za ten jeden miesiąc nie może stanowić skutecznego przeciwdowodu na wykonywanie przez odwołującego wówczas pracy ( w znaczeniu zachowania wówczas przez wnioskodawcę statusu zatrudnionego pracownika w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt 1 lit a ustawy emerytalno-rentowej). W tym miejscu właściwe też będzie przypomnienie, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 748 ze zm.) nie jest wymagane wykazanie przez ubiegającego się o świadczenie ( w tym więc wypadku dochodzącego ustalenia wartości kapitału początkowego ) opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne ( por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007r. II UK 185/06 OSNP 2008/9-10/143) . Mając więc powyższe na względzie i na podstawie art.386 §1 k.p.c., orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku tut. Sądu.

W pozostałym jednak , zdecydowanie przeważającym , zakresie apelacja wnioskodawcy uznana być musi za bezzasadną . W zupełności bowiem podzielić przyjdzie stanowisko Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu co do braku podstaw uwzględnienia w wymiarze okresów składkowych odwołującego dwóch dalszych wykazywanych przez niego okresów zatrudnienia tj. od 1 września 1969r. do 30 czerwca 1973r. w PKS S. i od 13 sierpnia 1977r. do 31 grudnia 1977r. w sklepie spożywczym ojca J. J. w S.. W tym pierwszym przypadku mamy bowiem do czynienia – jak słusznie uznał to Sąd I instancji- wyłącznie z okresem pobierania przez wnioskodawcę nauki w zasadniczej szkole zawodowej ,w ramach której w programie nauczania przewidziano praktyki zawodowe , a nie zatrudnieniem wnioskodawcy jako młodocianego pracownika w rozumieniu art. 6 ust.2 pkt 3 wyżej powołanej ustawy emerytalno-rentowej ( co znamienne , potwierdzają to też wprost przedłożone dodatkowo przez samego skarżącego w postępowaniu apelacyjnym zaświadczenia z tej szkoły k- 160 i 161 , w których wyraźnie zaznaczono ,że wnioskodawca , będąc uczniem klasy III ZSZ odbył w ramach programu Ministra Oświaty praktyczną naukę zawodu w zakresie wskazanych tam przedmiotów ). Nie rozwodząc się więc długo i akceptując w pełni zaprezentowany w tym przedmiocie wywód prawny Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu ,Sąd Apelacyjny chciałby jedynie podkreślić, że obowiązujący w spornym okresie czasu ustrój szkolnictwa zawodowego , określony uchwałą Nr 448 Prezydium Rządu z dnia 23 czerwca 1951r.

( M. P. Nr A-59,poz.776) ,wykonywany m. innymi zarządzeniem Nr 136 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1951r. ( M.P. 1951 A-81,poz.1123) przewidywał odbywanie przez uczniów w zakładach pracy praktycznej nauki zawodu na podstawie umów zawieranych z zakładem przez szkołę ( a nie jak w przypadku zatrudniania młodocianych pracowników , indywidualnych umów o naukę zawodu , w celu przyuczenia do określonej pracy czy odbycia wstępnego stażu pracy , co przewidywał art.9 ustawy z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) ,a tę okoliczność potwierdził pośrednio w swoich zeznaniach sam odwołujący mówiąc -w odniesieniu na pytanie o umowę jaka miała go wówczas łączyć z PKS S.- ,że „ wiem ,że to było załatwiane zbiorowo” ( e-protokół rozprawy z dnia 23 lutego 2015r. 00:07 :19). Przechodząc zaś do rozważań dotyczących ostatniego z naprowadzanych przez skarżącego okresów zatrudnienia w sklepie spożywczym ojca J. J. w S. , już na wstępie należy zauważyć ,że dowodzenie przez odwołującego tego okresu oparte zostało wyłącznie na jego twierdzeniach ( przy czym w ugruntowanym w tej mierze orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się , że złożone w tak określonym przedmiocie oświadczenie ubezpieczonego dotyczące przebytych okresów składkowych i nieskładkowych nie stanowi jeszcze dowodu posiadania tych okresów –por. wyrok Sądu Najwyższego dnia 19 marca 1997r. II UKN 42/97 OSNP 1998/1/21), jak też pisemnym zaświadczeniu J. J. z dnia 31 grudnia 1977r. ograniczającego się jednak wyłącznie do wskazania charakteru pracy wnioskodawcy , bez podania- istotnego w aspekcie art. 6 ust.2 pkt1 lit. a ustawy emerytalno-rentowej - wymiaru czasu pracy ( tu konieczne wykazanie co najmniej płowy pełnego wymiaru ). W tej więc sytuacji ,mając dodatkowo na względzie wykazany przez organ rentowy ,a nie podważony skutecznie przez

wnioskodawcę , fakt braku zgłoszenia go do ubezpieczenia w omawianym okresie , oraz utrwalone orzecznictwo stanowiące o tym, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych wymaga dowodów precyzyjnych , jednoznacznych i absolutnie pewnych ( por. m. innymi wyroki Sądu Najwyższego dnia 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97 LEX nr 34199 i 22 listopada 2001r. I PKN 660/00 LEX nr 54095) stwierdzić - w ślad za stanowiskiem Sądu I instancji – należało ,że okres ten nie został dostatecznie dowiedziony przez skarżącego i jako taki nie może być też uwzględniony w wymiarze okresów składkowych służących do obliczenia wartości kapitału początkowego wnioskodawcy. Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie art.385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu dalej idącej apelacji wnioskodawcy ( pkt II sentencji wyroku tut. Sądu).

**Zarządzenie;**

(...)

(...)

(...),

(...).